

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10SŽa/25/2013
Identifikačné číslo spisu:	1013201221
Dátum vydania rozhodnutia:	15.01.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1013201221.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a z členov JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci navrhovateľa: C. U. P., narodeného X. T. XXXX, bez dokladov totožnosti, štátneho príslušníka Somálska, podľa vlastného udania v krajine pôvodu naposledy bytom Mogadišo, časť Madina, aktuálne s miestom pobytu Pobytový tábor Rohovce, zastúpeného Mgr. Jarmilou Vargovou, advokátkou, AK so sídlom v Bratislave, Brečtanová 21, proti odporcovi: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad, Pivonková 6, Bratislava o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu ČAS: MU-755-43/PO-Ž-2012 zo dňa 17. mája 2013, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/38/2013-30 zo dňa 9. októbra 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/38/2013-30 zo dňa 9. októbra 2013 v časti doplnkovej ochrany m e n í tak, že rozhodnutie odporcu č. ČAS: MU-755-43/PO-Ž-2012 zo dňa 17. mája 2013 o neposkytnutí doplnkovej ochrany z r u š u j e a vec mu v r a c í a na ďalšie konanie.

Vo zvyšnej časti rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/38/2013-30 zo dňa 9. októbra 2013 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov konania n e p r í z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym orgánom

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad so sídlom Pivonková 6, Bratislava (ďalej len odporca) rozhodnutím ČAS: MU-755-43/PO-Ž-2012 zo dňa 17. mája 2013 podľa § 13 ods. 1, § 13c ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení platnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia (ďalej len „zákon o azyle“) navrhovateľovi neudelil azyl na území Slovenskej republiky a neposkytol mu doplnkovú ochranu. Opísal zistený stav veci a svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že po vyhodnotení všetkých skutočností dospel k názoru, že v tomto prípade nebola

preukázaná opodstatnenosť z obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, ako to vyplýva zo zákona o azyle. Uviedol, že navrhovateľ v podanej žiadosti zopakoval dôvody, ktoré prezentoval v prvom azylovom konaní v roku 2011, v ktorom bolo právoplatne rozhodnuté o neudelení azylu. Ďalej dôvodil, že sám navrhovateľ uviedol, že nemal žiadne problémy s armádou, políciou či s inými štátnymi orgánmi, pričom poukázal na skutočnosť, že navrhovateľ od roku 2005 študoval na Ukrajine. Poukázal na rozpory v jeho výpovediach (v prvom a v aktuálnom azylovom konaní) týkajúcich sa zabitia jeho súrodencov a skonštatoval, že ak by aj skutočne došlo k ich usmrteniu, nebolo by to dôvodom k udeleniu azylu, nakoľko navrhovateľ neprišiel nikdy do kontaktu s príslušníkmi hnutia Al-Shabaab, ktorí mali súrodencov zabiť. Odporca tiež vyhodnotil navrhovateľovu príslušnosť ku klanu Reer Hamar, ktorú pokladal za nepodstatnú vo vzťahu k výroku o neudelení azylu. Pokiaľ ide o výrok, ktorým rozhodol o neposkytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľovi tento odôvodnil tým, že nebol splnený ani jeden zo zákonných predpokladov jej poskytnutia. Osobitne vyhodnotil situáciu v krajine pôvodu navrhovateľa so zameraním na Mogadišo - teda na mesto a región, odkiaľ navrhovateľ pochádza. Svoje právne závery doplnil o informácie o krajine pôvodu navrhovateľa, na ktoré sa v rozhodnutí odvolal a ktoré aj identifikoval.

II.

Konanie pred súdom I. stupňa

Proti tomuto rozhodnutiu podal navrhovateľ v zákonnej lehote opravný prostriedok -návrh zo dňa 25. júna 2013, ktorým sa domáhal jeho zrušenia v celom rozsahu. Uviedol v ňom, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo pre nedostatok dôvodov, že zistenie skutkového stavu veci je nedostačujúce pre posúdenie veci (poukázal na informácie o Somálsku, ktoré podľa jeho názoru nie sú aktuálne a netýkajú sa bezpečnosti civilistov v Mogadiši, tiež na stanovisko IOM podľa ktorého táto organizácia neorganizuje návraty do Mogadiša a že odporca neskúmal skutočnosti, či sa navrhovateľ má akým spôsobom vrátiť do Somálska), že rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci a že zistenie skutkového stavu veci je v rozpore s obsahom spisu (tu poukázal na svoju kmeňovú príslušnosť a na diskrimináciu príslušníkov tohto kmeňa).

Odporca navrhol vo svojom vyjadrení zo dňa 31. júla 2013 k návrhu napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu potvrdiť. Zotrval na jeho správnosti a dôvodoch. Poukázal pritom na skutočnosť, že navrhovateľovi ako príslušníkovi kmeňa Reer Hamar nehrozí nebezpečenstvo a opätovne poznamenal, že navrhovateľ uvádzal nepravdivé údaje o svojich súrodencoch. Tiež zopakoval konštatovanie o trvalom zlepšení sa bezpečnostnej situácie v Mogadiši a uviedol, že podľa dostupných informácií IOM má táto organizácia záujem o návrat kvalifikovaných Somáľčanov.

Na súdnom pojednávaní odporca založil do súdneho spisu informácie o Somálsku z obdobia máj - september 2013, ktoré svojím obsahom svedčia o trvalom zlepšení sa situácie v Mogadiši a súčasne potvrdzujú informácie, založené v spise odporcu.

Krajský súd v Bratislave návrh prejednal a rozhodol tak, že napadnuté rozhodnutie odporcu potvrdil ako vecne správne.

Krajský súd v prejednávanej veci dokazovanie nedoplnil. Pred samotným prejednaním a rozhodnutím veci sa podrobne oboznámil s obsahom prvostupňového správneho spisu ČAS: MU-755-43/PO-Ž-2012, ako aj so spismi predchádzajúcimi - ČAS: MU-665/PO-Ž-2012 a ČAS: MU-305/PO-Ž-2011.

Zo spisu ČAS: MU-305/PO-Ž-2011 súd zistil, že navrhovateľ po prvý raz požiadal o azyl 28. júla 2011 z dôvodu obavy o život, pretože v Somálsku sú politické nepokoje a bojuje sa tam. Uviedol, že najvyšším dosiahnutým vzdelaním bolo absolvovanie strednej školy (1998 - 2004), že má 7 bratov z ktorých dvaja boli v októbri 2009 zabití Al-Shabaabom a že má 8 sestier, z ktorých boli štyri zabité v roku 2009 Al-Shabaabom, pretože starší súrodenci sa nechceli dať naverbovať do tohto hnutia. Uviedol, že zo Somálska vycestoval 24. júla 2011. K dôvodom svojej žiadosti o azyl uviedol, že Somálsko opustil preto, lebo Al-Shabaab považuje ľudí, ktorí dovŕšia vek 18 rokov za takých, ktorých treba naverbovať do tohto hnutia. Tiež uviedol, že v roku 2010 bol raz zastavený ľuďmi z tejto organizácie s tým, aby išiel s nimi a že sa stane členom Al-Shabaabu. Následne sa začal skrývať a Somálsko opustil. Iné problémy nemal. Právoplatným rozhodnutím z 5. októbra 2011 odporca navrhovateľovi azyl neudelil, poskytol mu však

doplnkovú ochranu z dôvodu zlej bezpečnostnej situácie.

Z obsahu spisu ČAS: MU-665/PO-Ž-2012 súd zistil, že odporca právoplatným rozhodnutím z 23.októbra 2012 poskytnutú doplnkovú ochranu zrušil z dôvodu § 15b ods. 1 písm. d) zákona o azyle.

Z obsahu aktuálneho spisu ČAS: MU-755-43/PO-Ž-2012 súd zistil, že navrhovateľ 29.októbra 2012 opätovne požiadal o azyl z dôvodu, že jeho dvoch bratov príslušníci Al-Shabaabu zabili v roku 2009, pričom Al-Shabaab vedel, že je na Ukrajine. V priebehu vstupného pohovoru uviedol, že v minulosti klamal ohľadne jeho cesty na Slovensko. Tiež uviedol, že jeho štyri sestry boli príslušníkmi Al-Shabaabu znásilnené a zabitú v roku 2011, tiež že od roku 2005 študoval medicínu na Ukrajine až do svojho príchodu na Slovensko. Od svojho odchodu zo Somálska (2005) sa tam nikdy nevrátil. Uviedol, že nebol členom žiadnej politickej strany či hnutia, že nebol nikdy trestne stíhaný. K dôvodom aktuálnej žiadosti o azyl uviedol, že na Slovensku sa cíti bezpečne, že si tu môže nájsť prácu a podporovať svoju rodinu a že v Somálsku by ako lekár nemohol pracovať. Tiež uviedol, že členovia väčšinových kmeňov majú podozrenie, že ak niekto opustí Somálsko, je špiónom. Výslovne uviedol, že Somálsko v roku 2005 opustil z dôvodu štúdia medicíny, že nikdy neprišiel do styku s Al-Shabaabom, avšak sa obáva tohto hnutia. V spise sa nachádzajú informácie o krajine pôvodu navrhovateľa, pochádzajúce z rôznych zdrojov, identifikované v odôvodnení napadnutého rozhodnutia.

III.

Odvolanie a vyjadrenie odporcu

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie prostredníctvom právnej zástupkyne, ktoré odôvodnil tým, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností.

Prvú námietku odôvodnil tým, že navrhovateľ požiadal o medzinárodnú ochranu z nasledujúcich dôvodov:

- obavy pred prenasledovaním z dôvodu jeho kmeňovej príslušnosti Reer Hamar
- obavy pred prenasledovaním z dôvodu nazerania na jeho osobu ako na špióna Al-Shabaab
- obava pred vážnym bezpráviom v prípade jeho návratu z dôvodu zlej bezpečnostnej situácie v krajine jeho pôvodu
- obava pred vážnym bezpráviom z dôvodu svojho postavenia ako lekára
- obava pred verbovaním k zločkám Al-Shabaab.

Jedná sa o mladého somálskeho lekára, príslušníka minoritného kmeňa Reer Hamar, pochádzajúceho z Mogadiša, ktorého rodina má priame skúsenosti s prenasledovaním (vražda súrodencov, vyhrážky).

Krajský súd vo svojom rozhodnutí konštatuje, že zistený stav veci bol zistený dostatočne, že správy sú síce datované májom až septembrom 2012, avšak vzhľadom na dátum vydania rozhodnutia ich nemožno považovať za neaktuálne, a to aj preto, lebo ani právna zástupkyňa nezaložila správy aktuálnejšie.

Toto tvrdenie nie je pravdivé. V rámci opravného prostriedku boli odcitované správy pojednávajúce o priamych útokoch na civilistov v meste Mogadišo, datované k marcu 2013, spoločne s uvedením zdroja a dátumu publikácie. Nie je preto pravdou, že odporca nemal k dispozícii novšie správy. Mal a mohol si ich zaobstarať, čo však neurobil, a preto podľa nášho názoru nedostatočne zistil skutkový stav.

Krajský súd však vzal do úvahy správy o krajine pôvodu predložené odporcom na pojednávaní, zohľadňujúce bezpečnostnú situáciu v období máj až september 2013, ktoré svedčia „údajne“ o trvalom zlepšení bezpečnostnej situácie. Tento dôkaz presahuje rámec posudzovania správnosti napadnutého rozhodnutia. Pokiaľ však súd tento dôkaz akceptoval a v ďalšom aj odvolací súd akceptuje, poukazujeme na v tomto čase nové informácie o krajine pôvodu, ktoré má k dispozícii aj odporca, ktoré naopak, poukazujú na zhoršujúcu sa bezpečnostnú situáciu v poslednom období. Hovorí o náraste násilných útokov, nestabilite bezpečnosti, pokračovaní násilia v Mogadiše prostredníctvom cielených neselektívnych útokov, extrémnej neistote, ktorá sa vyznačuje fyzickým násilím, zabíjaním, znásilneniami a vydieraním, získaní kapacít Al-Shabaabom na realizáciu priamych útokov na civilistov prostredníctvom samovražedných bombových útokov, improvizovaných výbušných zariadení a granátov v Mogadiše, o podozrení, že zložky SNAF boli infiltrované al-Shabaabom, o zvýšení úrovne násilia voči civilnému obyvateľstvu tak v absolútnom, ako aj v pomernom vyjadrení a pod. Štátni a neštátni aktéri, vrátane al-Shabaabu zostávajú zdrojom strachu, neistoty a pokračujúceho porušovania

ľudských práv a zneužívania civilistov. Osobitne k návratom pojednávajú do spisu založené správy o. i o tom, že osoby, ktoré prichádzajú do Mogadiša a nemajú prístup k systému ochrany svojho klanu alebo rodiny, riskujú, že skončia v jednom z mnohých rozľahlých osád pre presídlené osoby, pričom situácia v táboroch pre vnútorne presídlené osoby vnútri aj mimo Mogadishu je katastrofálna. Vnútorne presídlené osoby sú naďalej veľmi zraniteľné voči zlému zaobchádzaniu a trpia pokračujúcim porušovaním ľudských práv. Žiadna alternatíva vnútorného úteku (alebo premiestnenia) nie je k dispozícii v južnom a strednom Somálsku. Klanová diskriminácia je rovnako rozšírená, podľa správ hrá hlavnú úlohu spoločne s prítomnosťou aktérov, ktorí vykonávajú kontrolu nad všetkým, čo je v táboroch pre vnútorne presídlené osoby. Ľudia vracajúci sa do Somálska zo zahraničia sú veľmi zraniteľní, ak nemajú silné klanové a rodinné spojenia, ako aj ekonomické prostriedky na zariadenie života.

Na verejne dostupných zdrojoch sa v súčasnosti nachádzajú aj ďalšie informácie o bezpečnostnej situácii v Somálsku, ktoré demonštrujú zľú bezpečnostnú situáciu navrátilcov, ohrozenie života, bezpečnosti a porušovania ľudských práv. Rovnako výslovne uvádzajú, že Somálsko nie je pripravené prijať väčšie množstvo navrátilcov (čo by mohlo destabilizovať vládu), pričom prístup navrátilcov k humanitárnej pomoci je úbohý z dôvodu nedostatočnej bezpečnosti.

Tieto dôkazy neboli k dispozícii počas azylového konania navrhovateľa. Avšak tie správy, ktoré boli súdu v prvostupňovom súdnom konaní odporcom v opravnom prostriedku označené ako rozporné so závermi odporcu, poukazovali na uvedené problémy. V spise založené a v opravnom prostriedku označené správy jednoznačne demonštrovali zlé postavenie menšinových klanov, zľú bezpečnostnú situáciu a hrozby vyplývajúce im z ich menšinového postavenia. Tieto dôkazy však neboli vyhodnotené správne, a to ani odporcom, ani prvostupňovým súdom. Skutočnosť, že došlo k nesprávnemu vyhodnoteniu správ založených v administratívnom spise, preukazujeme vyššie citovanými novými správami. Je zrejmé, že súd posudzuje správnosť rozhodnutia podľa stavu v čase vydania rozhodnutia, ako aj to, že vyššie uvedené dôkazy neboli doposiaľ označené. Avšak po a), krajský súd prijal nové informácie predložené odporcom ako dôkaz o trvalom zlepšení situácie, po b), my tu citovanými novými informáciami (ktoré neboli k dispozícii počas prvostupňového konania, nebolo ich možné uplatniť, avšak zohľadňujú vývoj bezpečnostnej situácie aj v čase rozhodovania o prípade navrhovateľa a týkajú sa záverov hodnotenia situácie zo strany prvostupňového súdu) naopak preukazujeme nesprávnosť vyhodnotenia bezpečnostnej situácie prezentovanej v spise založenými správami a smeru jeho vývoja zo strany odporcu, resp. neskôr zo strany súdu. Mali by byť preto, podľa nášho názoru, pripustené pre posúdenie správnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

Rozpor záverov odporcu s obsahom spisov sme namietali v podanom opravnom prostriedku. Poskytli sme presnú citáciu v spise založených správ, ktoré sú v úplnom rozpore so závermi odporcu. Krajský súd sa však rovnako v rozpore s obsahom správ založených v spise a citovaných v opravnom prostriedku stotožnil so závermi odporcu a konštatoval bezpečnosť príslušníkov kmeňa Reer Hamar.

Súd vykonal, resp. len opísal dôkaz - potvrdenie medzinárodnej organizácie IOM Slovensko o tom, že z dôvodu zlej bezpečnostnej situácie nerealizuje asistované dobrovoľné návraty do južnej a centrálnej časti Somálska, a vyhodnotil ho ako aktuálny postoj tejto organizácie k návratom somálskych repatriantov a preto ako taký nemôže slúžiť k objektívnemu zisteniu a posúdeniu bezpečnostnej situácie, potrebnej pre rozhodovanie o poskytnutí medzinárodnej ochrany v zmysle zákona o azyle. Tento prístup k vyjadreniu IOM zo strany súdu je zarážajúci. Je potrebné poukázať na fakt, že IOM je medzinárodná medzivládna organizácia, ktorá vykonáva svoju činnosť na území Slovenskej republiky na základe Dohody o spolupráci medzi vládou Slovenskej republiky a Medzinárodnou organizáciou pre migráciu, pričom spoločné postupy IOM ovplyvňujú návratovú politiku v celej EÚ. Navyše, postup IOM sa stal súčasťou argumentácie slovenských súdov v rámci ich judikatúry v oblasti azylu (pozri napr. rozsudok NS SR, sp. zn. 1 Sža/76/2010). Okrem skutočnosti, že poukázanie na zľú bezpečnostnú situáciu v krajine pôvodu navrhovateľa má podľa nášho názoru vysokú dôkaznú hodnotu, poukazujeme na fakt, že navrhovateľ sa ani nebude mať akým spôsobom vrátiť do krajiny svojho pôvodu, pričom táto skutočnosť má byť rovnako vzatá do úvahy pri posudzovaní oprávnenia na doplnkovú ochranu.

Nemôžeme ani súhlasiť so záverom súdu o nedôveryhodnosti navrhovateľa. Navrhovateľ sa snažil vysvetliť, ako k omylu ohľadom smrti sestier došlo, podľa nášho názoru vysvetlenie bolo uspokojivé. Odporca i súd spochybňuje tvrdenia navrhovateľa, a to podľa nášho názoru, úplne bezdôvodne. Výpovede navrhovateľa sú vnútorne konzistentné a logické.

Podľa názoru navrhovateľa súd dospel na základe dôkazov, ktoré vykonal, k nesprávnym skutkovým zisteniam.

K druhej námietke uviedol, že krajský súd počas svojho rozhodovania nevykonal dôkazy, ktoré mu boli doručené. Ide predovšetkým o dôkazy preukazujúce neustálu zlú bezpečnostnú situáciu v oblasti Mogadiša, ktorú navrhovateľ preukazoval správami o ďalších útokoch na civilistov v meste Mogadišo (ktoré však krajský súd pre posúdenie prípadu navrhovateľa zrejme nevyužil, nakoľko v rozsudku skonštatoval, že nepredložil žiadne správy o krajine pôvodu). Do konania rovnako predložil súdu potvrdenie Medzinárodnej organizácie pre migráciu o nerealizovaní dobrovoľných návratov do južnej a centrálnej časti Somálska z dôvodu zlej bezpečnostnej situácie. Keďže informácie o dobrovoľných návratoch sú informácie relevantné na posúdenie bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu navrhovateľa, bolo potrebné sa týmto dôkazom náležite zaoberať a posúdiť ho v kontexte ostatných informácií o všeobecnej bezpečnostnej situácii. Krajský súd však tento dôkaz nepovažoval za spôsobilý akýmkoľvek spôsobom ovplyvniť rozhodovanie odporcu o medzinárodnej ochrane. Z akého dôvodu vyhodnotil krajský súd tento dôkaz takýmto spôsobom nie je z rozhodnutia zrejmé. (V tomto kontexte by bolo možné považovať jeho rozhodnutie aj za nepreskúmateľné, a teda postihnuté vadou podľa § 221 ods. 1 O. s. p.). Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že za súčasných okolností navrhovateľ nie je schopný sa bez pomoci dostať do krajiny pôvodu. Je príslušníkom menšinového klanu, na ochranu klanu sa nemôže spoľahnúť. Tu súčasne poukazujeme na znenie Smernice 2011/95/EÚ (kvalifikačná smernica), bod 27 preambuly, podľa ktorej: Vnútna ochrana proti prenasledovaniu alebo vážnemu bezpráviu by mala byť efektívne dostupná žiadateľovi v časti krajiny pôvodu, kam môže bezpečne a legálne odcestovať, získať možnosť prijatia a možno reálne očakávať, že sa tu usadí, ktorú však krajský súd vo svojom rozhodnutí úplne vylúčil z aplikácie na prípad navrhovateľa. Odporca sa však mal, podľa nášho názoru, zaoberať možnosťami návratu, usadenia a v tomto kontexte mal vziať do úvahy dôkaz - potvrdenie IOM Slovensko o nerealizovaní dobrovoľných návratov.

Z týchto dôvodov navrhol navrhovateľ zmeniť napadnutý rozsudok tak, že rozhodnutie odporcu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

Odporca vo vyjadrení uviedol, že v spise sa nachádza množstvo informácií o návrate milióna pôvodných obyvateľov do Mogadiša, o jeho rekonštrukcii, návrate diplomatických misí a zastupiteľstiev medzinárodných organizácií. Podľa jeho názoru krajský súd správne vyhodnotil Mogadišo ako miesto, kde navrhovateľovi nehrozí vážne individuálne ohrozenie života alebo osobnej integrity z dôvodu svojvoľného násillia počas vnútroštátneho alebo medzinárodného konfliktu, a to pre práve prebiehajúcu normalizujúcu a stabilizujúcu sa bezpečnostnú situáciu. Sporadické útoky, hlavne na politické ciele, nie sú obsahovo totožné s neselektívnym a hromadným násillím, ku ktorému v Mogadišu v minulosti dochádzalo.

Útoky, ku ktorým dochádza nemajú povahu neselektívneho násillia, ale sú zamerané na špecifické ciele ako vojenské jednotky, či medzinárodné inštitúcie, ku ktorým navrhovateľ nepatrí.

Správy, z ktorých vychádzal odporca pri vydávaní preskúmaného rozhodnutia obsahujú v súlade s judikatúrou súdov v Slovenskej republike údaje relevantné, dôveryhodné, vyvážené, aktuálne, overené z rôznych zdrojov, a správy sú transparentné a dostupné.

Podľa odporcu bol vyčerpávajúco a dostatočne zistený skutkový stav a preto navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

IV.

Konanie pred odvolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a jednomyselne dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je v časti týkajúcej sa doplnkovej ochrany dôvodné. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP, s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený 15. januára 2014 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

V zmysle § 21 ods. 11 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov Ministerstvo vnútra SR ku dňu 31. decembra

2012 zrušilo okrem iných, aj rozpočtovú organizáciu - Migračný úrad Ministerstva vnútra SR a v zmysle § 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z. z. práva a povinnosti zrušených rozpočtových organizácií prešli dňom zrušenia na zriaďovateľa, ktorým je Ministerstvo vnútra SR. Na základe citovaných právnych noriem má Najvyšší súd Slovenskej republiky preukázané, že do postavenia Migračného úradu MV SR ako pôvodne žalovaného správneho orgánu nastúpilo z titulu zákonných zmien Ministerstvo vnútra SR. Preto bude s týmto právnym nástupcom ďalej konané na strane žalovaného správneho orgánu - odporcu. Pod všeobecným označením odporca je potom nutné rozumieť tak pôvodný správny orgán ako aj jeho právneho nástupcu podľa toho, ktorého sa text odôvodnenia týka.

Konanie o udelenie doplnkovej ochrany na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie doplnkovej ochrany na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 13a zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o doplnkovú ochranu musia byť preukázané u toho, komu nebol udelený azyl, že sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 2 písm. f/ zákona o azyle) vážnym bezpráviom

1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon,
2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo
3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o neudelení azylu a neposkytnutí doplnkovej ochrany. V medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v oprávnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že odporca vyhodnotil dôvody žiadosti o azyl a zistil, že podmienky v krajine pôvodu navrhovateľa sa zmenili do takej miery, že žiadosť o udelenie azylu vzhľadom najmä na osobu žiadateľa nie je opodstatnená a poskytnutie doplnkovej ochrany so zreteľom na zmeny v Somálsku ako také, taktiež neprichádza do úvahy.

Z dôvodov uvedených a podrobne rozobratých v napadnutom rozsudku, sa aj odvolací súd priklonil k záverom odporcu, pokiaľ ide o neudelenie azylu.

Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo 10.

Podľa § 8 zákona ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 2 písm. d/ zákona o azyle na účely tohto zákona sa rozumie prenasledovaním závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v 1. použití fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia, 2. zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, 3. odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, 4. neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste, 5. trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2, 6. v konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom.

Ustanovenie § 10 zákona o azyle rieši otázku udelenia azylu na účel zlúčenia rodiny manželovi azylanta, resp. slobodným deťom azylanta do 18 rokov ich veku, resp. rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, pričom azylantom je cudzinec, ktorému bol udelený azyl.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i), rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú

ochranu.

Podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 13a zákona o azyle ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 2 písm. f/ zákona o azyle je vážnym bezpráviom 1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon, 2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo 3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

§ 13b zákona o azyle rieši otázku poskytnutia doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny manželovi, slobodným deťom, resp. rodičom slobodného cudzinca, ktorým sa poskytla doplnková ochrana.

Vzhľadom na uvedené ani odvolací súd nezistil, žeby navrhovateľ mohol mať opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemohol alebo nechcel vrátiť do tohto štátu, alebo by bol v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Avšak posudzujúc zmenu situácie v Somálsku, ktorá v roku 2011 a 2012 opodstatňovala návrat veľkého množstva pôvodných obyvateľov nielen do Mogadiša, ale i do iných častí Somálska podrobne popísanú v napadnutom rozhodnutí na základe informácií z niekoľkých od seba nezávislých zdrojov, navrhovateľ nespĺňal ani podmienky uvedené v ustanovení § 13a zákona o azyle. Krajský súd v Bratislave v napadnutom rozsudku, odcitovanom v niektorých častiach, týkajúcich sa najmä skutkového stavu veci, doslova odvolacím súdom v tomto rozsudku, uviedol, z akého dôvodu nepovažoval navrhovateľa za osobu, ktorej po návrate do Somálska hrozí vážne bezprávie.

Vzhľadom na to, že krajský súd v rozpore so zákonom pripustil vykonanie dôkazov, ktoré neboli vykonané v správnom konaní, však nastala situácia, že popri správach o neselektívnom násillí v Somálsku mali v spise i v rozhodnutiach prevahu správy o návrate práva, pokoja a poriadku, zaručujúce relatívne bezpečný návrat pôvodných obyvateľov.

Zo správ predložených do spisu navrhovateľom v rámci odvolacieho konania i konania o návrhu pred krajským súdom, avšak odzrkadľujúce situáciu a najmä obdobie v Somálsku pred rozhodnutím o žiadosti navrhovateľa o azyl, vyplynuli opačné informácie odôvodňujúce prinajmenšom obavu uvedenú v ustanovení § 2 písm. f/ bod. 3 zákona o azyle - vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

Odvolací súd z týchto dôvodov dospel k záveru, že je nepochybné, že navrhovateľ nespĺňal podmienky pre udelenie azylu, avšak na druhej strane, kvôli neprehľadnosti správ o situácii v Somálsku, najmä v jeho hlavnom meste Mogadišu v rokoch 2012 a 2013 je nevyhnutné zabezpečiť všetky dostupné a relevantné správy obsahujúce údaje o bezpečnostnej situácii v tejto krajine a na ich základe rozhodnúť o poskytnutí, či neposkytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľovi.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zrušil časť preskúmaného rozhodnutia o neposkytnutí doplnkovej ochrany, pretože mal pochybnosti o tom, či na to boli splnené podmienky predpokladané zákonom o azyle.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku tak, že úspešnému navrhovateľovi ich náhradu nepriznal, nakoľko si ich náhradu neuplatnil. Odporca nemá zo zákona nárok na ich náhradu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.